

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/382/2015
Identifikačné číslo spisu: 8113211891
Dátum vydania rozhodnutia: 25.06.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górász
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:8113211891.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu S. J., bývajúceho v N., S. N. XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou, so sídlom v Prešove, Hlavná 61, proti žalovanej Rapid life životnej poisťovni, a.s. so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 32 690 904, o zrušení rozhodcovského rozsudku, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13 C 107/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. septembra 2014 sp. zn. 19 Co 23/2014, 19 Co 195/2014 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. z 11. septembra 2014 sp.zn.19 Co 23/2014, 19 Co 195/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom z 2. októbra 2013 č.k. 13 C 107/2013-103 zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice z 19. januára 2012 sp. zn. 2 C 1286/2012. Odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku a náhradu trov konania žalobcovi nepriznal.

Rozhodnutie odôvodnil § 52 ods. 1 a § 53 ods. 1, 4, 5 Občianskeho zákonníka v spojení s § 40 ods. 1, 2 a § 41 ods. 1 zákona č. 44/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Konštatoval, že v danom prípade bolo preukázané, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá poisťná zmluva. Táto zmluva je spotrebiteľskou zmluvou, pretože žalovaná konala v rámci predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobca v tomto rámci nekonal. Vo všeobecných poisťných podmienkach tejto poisťnej zmluvy, v článku XV., je dojednanie o rozhodcovskej doložke. Na konci zmluvných podmienok, ako osobitné zmluvné dojednanie pod číslom 017 tejto poisťnej zmluvy je dojednaná taktiež rozhodcovská doložka odkazujúca na článok XV. všeobecných poisťných podmienok. Na základe uvedenej rozhodcovskej doložky bol 19. januára 2012 pod sp. zn. 2 C 1286/2012 vydaný predmetný rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice. Rozhodcovská doložka dojednaná v poisťnej zmluve medzi účastníkmi konania je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. e/ Občianskeho zákonníka. Táto doložka nebola dojednaná individuálne, ale už podpisom zmluvy a teda je neplatná. Rozhodcovský rozsudok bol žalobcovi doručený 16. apríla 2013. Žaloba bola podaná 24.marca 2013, teda v tridsať dňovej lehote uvedenej v § 41 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní. Preto súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský

rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, ktorý bol vydaný na základe rozhodcovskej doložky v súlade s § 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Na žiadosť žalobcu v súlade s § 40 ods. 2 posledná veta zákona o rozhodcovskom konaní odložil vykonateľnosť uvedeného rozsudku tým, že účinky odkladu vykonateľnosti trvajú do právoplatnosti rozhodnutia tejto veci. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 2 O.s.p. Žalobcovi síce vznikli trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia, tieto si však nevyčísľil a preto mu v zmysle § 151 ods. 2 O.s.p. neboli priznané.

Krajský súd v Prešove rozsudkom 11.septembra 2014 sp. zn. 19 Co 23/2014, 19 Co 195/2014 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.), zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania z 13. decembra 2013, č.k. 13 C 107/2013 - 128 potvrdil uznesenie a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné. Rozhodcovská doložka uvedená aj v predmetnej spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, lebo je obsiahnutá v štandardnej zmluve, resp. vo VPP, inkorporovaných do takejto zmluvy a nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná, pričom vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Pokiaľ ide o tzv. osobitné zmluvné dojednanie pod číslom 01/2007, tak vyššie uvedený záver platí aj pre predmetné ustanovenie zmluvy, pretože v tomto ustanovení je opätovne obsiahnutá povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu tak, ako je to uvedené vo všeobecných poisťných podmienkach. Zo znenia VPP aj z ustanovenia zmluvy o osobitnom zmluvnom dojednaní č. 01/2007 nevyplýva nič iné, len povinnosť žalobcu podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej, že do poisťného vzťahu so žalobcom vstupovala ako s informovaným spotrebiteľom, o čom predložila dôkaz - záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve z 26.decembra 2007 odvolací súd uviedol, že v predmetnej listine je zmienka o možnosti využitia inštitútu rozhodcovského konania bez toho, aby v nej boli náležite objasnené rozdiely medzi konaním pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom. Súd prvého stupňa teda náležite a správne posúdil, že v danom prípade predstavuje rozhodcovská doložka neprijateľnú zmluvnú podmienku. Preto odvolací súd rozsudok v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Žalovaná spolu s odvolaním podala návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a to do ukončenia konania na Ústavnom súde Slovenskej republiky vo veci pod sp. zn. II. ÚS 302/2012 z dôvodu, že na Ústavnom súde Slovenskej republiky sa bude prejednávať dôležitá právna otázka súvisiaca s týmto sporom. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že v obdobnej veci bola úspešná so svojou sťažnosťou na ústavnom súde pod sp. zn. II ÚS 499/2013, odvolací súd zistil, že hoci sa vo veci ústavného súdu pod sp. zn. II ÚS 382/2013 pred tým istým senátom rieši obdobná vec, ako vo veci ústavného súdu pod sp. zn. II ÚS 499/2013, z Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. II ÚS 499/2013 z 10.júla 2013 nevyplýva, aby v tomto náleze ústavný súd vyslovil stanovisko k platnosti alebo neplatnosti rozhodcovskej doložky. Ústavný súd Slovenskej republiky v predmetnom rozhodnutí konštatoval porušenie práv žalovanej, pretože súdy vykonali určitý rozhodujúci dôkaz bez toho, aby dali žalovanej akúkoľvek možnosť sa k nemu vyjadriť. Preto odvolací súd návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol.

Uznesením č.k. 13 C 107/2013 - 128 z 13. decembra 2013 uložil súd prvého stupňa žalovanej povinnosť zaplatiť v lehote 10 dní od právoplatnosti uznesenia súdny poplatok za odvolanie vo výške 331,50 eur.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Prešove vyššie uvedeným rozsudkom z 11.septembra 2014 sp. zn. 19 Co 23/2014 uznesenie ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V prejednávannej veci ide totiž o konanie podľa položky č. 3 písm. c/ Sadzobníka súdnych poplatkov, kde je výška súdneho poplatku určená pevnou sumou vo výške 331,50 eur, to znamená, že v danom prípade sa neuplatní percentuálny výpočet súdneho poplatku zo základu poplatku. Pokiaľ žalovaná namietala, že súd prvého stupňa mal pri vyrubení súdneho poplatku za odvolanie aplikovať položku č. 1 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, odvolací súd mal za to, že táto námietka nie je dôvodná. Zákon o súdnych poplatkoch vo svojej prílohe- Sadzobníku súdnych poplatkov, stanovuje pevnú výšku súdneho poplatku a v súlade s citovaným § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch sa poplatok v takejto výške vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. t.j., že sa

jej postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom, ako aj z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. t.j., že rozhodnutie odvolacieho súdu (ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedol, že súd prvého stupňa opomenul účastníkom oboznámiť podľa § 118 ods. 2 O.s.p. a nepostupoval v konaní o vyhlásení neprijateľnej podmienky v zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. Z rozhodnutia C 472/11 ods. 30 a ods. 31 vyplýva, že účastníci majú právo oboznámiť sa a vyjadriť sa k právnym dôvodom uplatňovaným súdom ex offo, na ktorých chce súd založiť svoje rozhodnutie. Vnútroštátny súd musí vo všeobecnosti o tom informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k týmto okolnostiam kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel stanovujú vnútroštátne procesné predpisy. Pokiaľ tak súd prvého stupňa nepostupoval, porušil zásadu kontradiktórnosti konania. Súd prvého stupňa jej odňal žalovanej možnosť konať pred súdom aj v rámci odvolacieho konania, pretože v rozhodnutí uviedol iba právnu normu, podľa ktorej rozhodcovská doložka je neprijateľná, avšak bez uvedenia skutkového stavu, nakoľko v rozsudku absentuje skutkový záver súdu prvého stupňa. Keďže ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka bolo prijaté až po uzavretí rozhodcovskej doložky, ktorá je predmetom tohto konania, súd sa na predmetné ustanovenie Občianskeho zákonníka nemôže odvolávať. Súd prvého stupňa neuviedol skutkový stav a nesubsumoval pod predpoklad právnej normy žiadne skutkové zistenia. Bez naplnenia tohto predpokladu, súd nemôže vyhlásiť rozhodcovskú doložku za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ani krajský súd vo svojom rozhodnutí neposkytol chýbajúci výklad právnej normy a neuviedol skutkový základ pre svoje závery. Odvolací súd neuviedol, ako rozhodcovská doložka núti žalobcu podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu, a preto aj odvolací súd vydal nepreskúmateľné rozhodnutie, ktorým sa právoplatne skončilo konanie vo veci a voči ktorému nie je možné podať riadny opravný prostriedok, čím jej odňal možnosť konať v rámci dvojnásťročného konania. Rozhodnutia oboch súdov (prvostupňového súdu i odvolacieho súdu) sú nepreskúmateľné a v rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje skutkový základ pre právne závery, ktoré tento súd formuluje. V tejto súvislosti treba vychádzať zo záväzného výkladu smernice č. 93/13 EHS poskytnutého rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie pod sp. zn. C 342/13, v ktorom sa uvádza, že rozhodcovská doložka je len vtedy neprijateľná, ak bolo jej úmyslom zbaviť spotrebiteľa po právoplatnom jedностupňovom rozhodnutí v rozhodcovskom konaní práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok podľa vnútroštátnych právnych noriem. Predmetná rozhodcovská doložka nijakým spôsobom nebránila žalobcovi obrátiť sa na všeobecný súd po skončení rozhodcovského konania, a preto nemôže byť vyhlásená podľa tohto výkladu za neprijateľnú zmluvnú podmienku, z čoho treba vyvodiť, že súdy vec nesprávne právne posúdili. Ak je rozhodcovské konanie začaté na základe návrhu na začatie konania zo strany dodávateľa, spotrebiteľ sa mu musí podrobiť a na všeobecný súd sa môže obrátiť až po skončení rozhodcovského konania. Ani nový zákon o rozhodcovskom konaní nepriznáva právo spotrebiteľovi obrátiť sa na súd, ak už je raz začaté rozhodcovské konanie, ako je tomu aj v predmetnom prípade. Súd tak nemôže tvrdiť, že v konkrétnom prípade došlo k porušeniu spotrebiteľovho práva, pretože ani nová práva úprava spotrebiteľovi takéto práva nepriznáva a dokonca je priamo vylúčené. Preto nebol naplnený predpoklad uvedený v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nemôže sa jednáť o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odvolací súd jej svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, pretože hoci súd prvého stupňa nevykonal dôkaz - záznam o potrebách a požiadavkách klienta, odvolací súd z tohto dôkazu vyvodil skutkové zistenia bez toho, aby nariadil jeho vykonanie. Ak chce odvolací súd vyvodiť skutkové zistenia od listinného dôkazu, ktorý súd prvého stupňa nevykonal, musí nariadiť dokazovanie a takýto dôkaz vykonať. Konanie je za týchto okolností postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože hoci odvolací súd nevykonal dôkaz navrhnutý na preukázanie rozhodujúcich skutočností, dospel k záveru, že účastník konania neuniesol dôkazné bremeno. Odvolací súd vôbec nevyhodnotil, že sprostredkovateľ poistenia mal povinnosť podľa zákona č. 340/2005 Z.z. oboznámiť žalobcu aj s rozhodcovskou doložkou. Odvolací súd však neaplikoval správnu právnu normu, t.j. zákon č. 340/2005 Z.z., ktorý upravuje povinnosti sprostredkovateľov poistenia a tým porušil jej právo na súdnu ochranu (ako to vyplýva z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. IV. ÚS 77/02).

Nezohľadnenie a nevyrovnanie sa s relevantnou právnou normou aplikovateľnou na tento prípad, ústavný súd považuje za zjavnú neodôvodnenosť súdneho rozhodnutia a za jeho arbitrárnosť. Odvolací súd v dôsledku toho, že neaplikoval správnu právnu normu, t.j. zákon č. 340/2005 Z.z. vec nesprávne právne posúdil. Postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/

O.s.p., pretože súdy sa nevyjadrili k namietaným relevantným právnym argumentom. Vo všeobecných poistných podmienkach sa nachádza časť XV.- rozhodcovské konanie, ktorá obsahuje ustanovenia o rozhodcovskom konaní, avšak treba mať za to, že tieto ustanovenia sa uplatnia len vtedy, ak klient podpíše Osobitné zmluvné dojednania, ktoré predstavujú rozhodcovskú doložku a teda zakladajú príslušnosť rozhodcovského súdu. K týmto argumentom sa však súdy nijakým spôsobom nevyjadrili. Odvolací súd tým, že v rozhodnutí skonštatoval správnosť záverov súdu prvého stupňa bez toho, aby sa náležite vyrovnal s niektorými relevantnými argumentmi, odňal jej možnosť konať v odvolacom konaní. V odvolaní totiž namietala aj nesprávne právne posúdenie veci, nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia, pričom uvádzala protiargument neprijateľnej rozhodcovskej doložky, avšak odvolací súd sa týmito argumentmi vôbec nezaoberal. Odvolací súd vec nesprávne práve posúdil aj v rovine posudzovania individuálnosti dojednania zmluvnej podmienky. V slovenskom právnom poriadku absentuje právna norma, ako aj judikatúra pozitívne vymedzujúca obsah individuálneho dojednania zmluvnej podmienky. Odvolací súd vytvára svojim výkladom nový predpoklad pre definíciu individuálnosti zmluvnej podmienky v tom zmysle, že spotrebiteľ si musí sám vyjednať alebo navrhnúť podmienku, aby táto mohla byť považovaná za individuálne dojednanú. S takýmto výkladom odvolacieho súdu však nie je možné súhlasiť. Odvolací súd vychádza z predpokladu, že ak sa podmienka nachádza v štandardnej zmluve, nemôže byť individuálne dojednaná. Opomenul však vyhodnotiť, že podmienku môže navrhnúť ktorákoľvek zmluvná strana a teda aj dodávateľ a to aj v rámci štandardnej zmluvy.

Žalobca sa k dovolaniu žalovanej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods.1 O.s.p.), za ktorého koná zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 241 ods.1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania má dovolanie osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon.

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia - v prípadoch stanovených zákonom - z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovolaním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolanie je v uvedenom vymedzení zároveň procesný prostriedok (nástroj), ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch (a za podmienok) v zákone uvedených, spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia.

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu). Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 ods.1 O.s.p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzujú podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania; dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je tiež

prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovaného z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p., teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ich existenciu po preskúmaní obsahu spisu nezistil ani dovolací súd.

S prihliadnutím na obsah dovolania, v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nedostatky, sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či v dôsledku postupu nižších súdov nebola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods.1 písm. f/ O.s.p.).

Podľa § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p. dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom odňal účastníkovi konania procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom.

Po preskúmaní obsahu spisu dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd v prejednávanej veci svojim postupom odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. Jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania vecí pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

V tejto súvislosti treba vychádzať z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), vo veci Trančíková proti Slovenskej republike z 2. decembra .2014 (sťažnosť č. 17127/12) z ktorého vyplýva, že vyjadrenie účastníka konania vo veci (vrátane vyjadrenia k opravnému prostriedku protistrany), ktoré obsahuje riadnu právnu a skutkovú argumentáciu, treba považovať za také vyjadrenie, ktoré treba subsumovať pod požiadavku, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o ňom a eventuálne sa k nemu aj vyjadriť. Z predmetného rozhodnutia, ako aj z ďalšej judikatúry ESLP vyplýva, že konkrétny význam dotknutého vyjadrenia je málo dôležitý, keďže je na účastníkoch konania aby posúdili, či si dokument vyžaduje, aby sa k nemu vyjadrili alebo nie. Zároveň ESLP v predmetnom rozhodnutí konštatoval, že nedoručenie vyjadrenia protistrany k opravnému

prostriedku podanému sťažovateľkou v jej veci proti rozhodnutiu súdu 1.stupňa je porušením článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V predmetnej právnej veci došlo k rovnakej procesnej situácii, nakoľko žalovaná podala odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Prešov z 2. októbra 2013 sp. zn. 13 C 107/2013 a žalobca podal vo vzťahu k tomuto odvolaniu svoje vyjadrenie obsahujúce riadnu skutkovú a právnu argumentáciu, ktoré bolo na súd prvého stupňa doručené, avšak protistrane, t. j. žalovanej ako odvolateľke doručené nebolo, z čoho vyplýva, že s ním nebola oboznámená.

V zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia ESEP preto treba konštatovať, že aj týmto postupom odvolacieho súdu (t.j. krajského súdu), ktorý nedoručil vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovanej - odvolateľke, došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom, čo treba považovať za procesnú vadu v zmysle § 237 ods.1 písm. f/ O.s.p. v nadväznosti na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.

Dovolací súd teda prihliadol na vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktorá sa vyskytla v štádiu odvolacieho konania a spočívajúcu s nedoručením vyjadrenia žalobcu k odvolaniu žalovanej.

Pretože odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom znamenajúce porušenie práv na spravodlivý proces zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť, dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Zároveň je potrebné konštatovať, že v štádiu odvolacieho konania postupom odvolacieho súdu došlo aj k inej vade v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nakoľko dovolací súd urobil skutkové zistenia týkajúce sa tzv. záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poistnej zmluve z 26. decembra 2007 bez toho, aby takýto dôkaz t.j. oboznámenie predmetného záznamu vykonal (§ 129 ods. 1 O.s.p.), pričom s takýmto postupom odvolacieho súdu nemožno súhlasiť. Zásada bezprostrednosti uplatňovaná v občianskom súdnom konaní vyžaduje, aby skutkové zistenia súd (vrátane odvolacieho súdu) urobil len na základe vykonaných dôkazov. V tomto smere je dôvodná dovolacia námietka žalovanej v tom zmysle, že predmetný záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poistnej zmluve z 26.decembra 2007 súd prvého stupňa na pojednávaní neoboznámil a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa ním bližšie nezaoberal, avšak dovolací súd bez zákonného vykonania takéhoto dôkazu sa v odôvodnení svojho rozhodnutia týmto zaoberal a urobil skutkové zistenia týkajúce sa toho, že v predmetnej listine je iba zmienka o možnosti využitia inštitútu rozhodcovského konania bez toho, aby v nej boli náležite objasnené rozdiely medzi konaním pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom.

V konečnom rozhodnutí o veci rozhodne dovolací súd aj o trovách tohto dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.